

eller til Regeringen med nogen som helst Udsigt til, at der tages Hensyn dertil. Men det maa jo dog ikke kunne betyde, at Staten ser ganske ligegyldig til, naar der hersker Arbejdsløshed. Man kan navnlig forlange, at Staten, naar der er mindre Virksomhed i de private Erhverv, og Staten har Arbejder, som kunne og skulle fremmes, saa tager fat og fremmer dem paa disse Tider. Den private Mand tager Hensyn til Konjunkturerne, er mange Gange nødsaget til at tage Hensyn til Konjunkturerne, og gør det i hvert Tilfælde, fordi derved ere hans Chancer for at skaffe sig Gevinst større. Men Staten har et helt andet Formaal; den driver jo ikke sine Virksomheder for at tjene Penge i almindelig Forstand, men den driver sine forskellige Virksomheder for at tilfredsstille Samfundsøjemed, og den iværksætter sine Arbejder ikke for at have Profit i almindelig Forstand af dem, men for at kunne yderligere fremme og fyldestgøre de Samfundsøjemed, som Staten nu en Gang har. Det er derfor naturligt, at Staten ikke lader sig drive ind paa Spekulation eller paa nogen Maade bidrage til, at Spekulationen kan blive vildere, end den allerede i Forvejen er, gennem den almindelige fri Konkurrence. Dette Synspunkt fører naturlig med sig, at Statens Institutioner — jeg tænker ikke alene her paa Staten som saadan, som repræsenteres af Regeringen, og det, vi i Almindelighed taget kalde Staten, men jeg tænker ogsaa paa Statens Afdelinger, Kommunerne Landet over — burde indrette sig saaledes, at naar der kommer Perioder, hvor der hersker Arbejdsløshed, hvor der er Stilstand i de almindelige Forretninger, de saa netop søgte at modgaa dette ved at fremme de Virksomheder, de Arbejder, ekstraordinære Arbejder, de havde for, for derigennem at hjælpe en Del Mennesker over Vanskelighederne. Herved vilde jo opnaas, for det første at Arbejdsløsheden kunde formindskes noget, for det andet at Staten — hvad der kan have ret stor Betydning — ikke kom til at trække Arbejdskraften fra de private Erhverv, saaledes at de kom til at mangle Arbejdskraft, for det tredje, at man undgaar, hvad man har ikke saa faa Eksempler paa, og hvad der i mange Tilfælde kan have ret stor Betydning, at udenlandske Arbejdere indkaldes af de Entreprenører, hvem man har overdraget Statens Arbejde, for det fjerde, at man ved at udføre Arbejder i en saadan Arbejdsløshedsperiode vil have nogen Udsigt til, at Staten kan faa en Del af sine Mate-

rialier billigere, end naar den skal købe dem paa Tider, hvor der er meget stærk Efterspørgsel efter dem ogsaa af private, hvorved Priserne gaa opad.

Jeg skal tillade mig at fremhæve, at allerede for tre Aar siden sendte den tyske Indenrigsminister en Rundskrivelse til de forskellige Regeringspræsidenter i Tyskland, hvori han netop indskærpede dem, at de skulde søge at tage Hensyn til de Ting, jeg her har nævnt, altsaa søge at fremme saavel Statens som Kommunernes Arbejde i Perioder, hvor der herskede større eller mindre Arbejdsløshed. Cirkulæret var i øvrigt udsendt i Forbindelse med en Omtale af Spørgsmaalet om Arbejdsanvisning, et Spørgsmaal, som man jo ikke hidtil har taget op herhjemme fra Statens Side, men som imidlertid nu er rykket sin Løsning et Skridt fremad, derigennem, at Københavns Kommunalbestyrelse har vedtaget og forhaabentlig i den nærmeste Tid vil sætte et offentligt Arbejdsanvisningskontor i Scene. Det var højst rimeligt og ret naturligt, om man efterhaanden kom til en Samvirken mellem saadanne offentlige Institutioner Landet over, og hertil kunde der sikkert bidrages ogsaa fra Statens, fra Regeringens Side, hvis den har nogen Interesse for dette Spørgsmaal. Imidlertid er det jo en Ting, som ikke kan tages op i Øjeblikket, og som ikke vil føre til noget positivt Resultat over for den Arbejdsløshed, der hersker for Øjeblikket, og som vil komme til at herske i den kommende Tid. Spørgsmaalet er her, om Staten har saadanne Arbejder, der kunne fremmes nu, om det er betimeligt at rejse det Spørgsmaal, at Staten skal fremme Arbejder for at imødegaa Arbejdsløsheden, og jeg tror her, at man kan svare et ganske ubetinget Ja.

Jeg skal blot nævne blandt andet for Dem, at vi i Fjor den 25de April her vedtog en Lov, hvorved der blev bevilget ikke mindre end 14,770,000 Kr. til Statsbaneanlæg rundt omkring i Landet, nemlig til en Jernbane fra Holstebro til Herning, fra Viborg til Herning, fra Langaa til Silkeborg; endvidere til Ombygning og Udvidelse af Esbjerg Station og til Ombygning og Udvidelse af Korsør Station, til to Dampfærger med tilhørende Dampfærgelejer til Routen Gedser—Warnemünde og endelig Materiale til de omhandlede Jernbaner. Saa vidt mig bekendt ere disse Arbejder endnu slet ikke fremmede. Selvfølgelig er der en Del af dem, som ikke vilde kunne være fremmede til nu, fordi der jo var knyttet den Bestemmelse til